

Др Филип Мирић,¹
Научни сарадник,
Самостални стручно-технички сарадник за
докторске студије,
Правни факултет Универзитета у Нишу

UDK: 351.74:061.1(100):343.851

UDK: 341.456

Прегледни научни чланак

Примљен: 10. 01. 2023.

Прихваћен: 20. 01. 2023.

УЛОГА ИНТЕРПОЛА У СУЗБИЈАЊУ КРИМИНАЛИТЕТА

Апстракт: Интерпол, као међународна организација криминалистичке полиције, има веома важну улогу у сузбијању криминалитета. Настао из потребе заједничке борбе држава против свих облика транснационалног и организованог криминалитета, данас представља незаонилазан фактор у систему међународне безбедности. Осим тога, кроз рад Интерпола, ефикасно се примењују криминалистичке и криминалнополитичке мере са циљем сузбијања криминалитета. Рад има за циљ да укаже на улогу Интерпола у сузбијању криминалитета и изградњи ефикасног система међународне безбедности имајући у виду савремене облике криминалитета и улогу Републике Србије у том процесу.

Кључне речи: сузбијање криминалитета, полиција, међународна полицијска сарадња, Интерпол.

1. Уводна разматрања

Криминалитет је једна од најопаснијих друштвених појава која у мирнодопским условима поткопава темеље савременог друштва, посебно криминалитет са ино елементима. То је један од основних разлога да државе предузимају заједничке мере и активности на сузбијању криминала, посебно његових најтежих појавних облика. На почетку трећег миленијума јасно је да су међународна полицијска, правосудна и друга сарадња императив опстанка људског друштва, те да без сарадње нема успешне борбе против криминала и остварења безбедности у заједници. Сарадња је претпоставка мирног суживота различитих народа, религија и култура и одвија се у свим сферама друштвеног живота (Никач, Јурас, 2015: 284)

---

¹ filip@prafak.ni.ac.rs

Појава све сложенијих облика криминлитета намеће потребу све интензивније полицијске сарадње у области откривања и процесуирања учинилаца кривичних дела (Мирић, Николић, 2015: 268). Највиши ниво међународне полицијске сарадње на светском нивоу представља стварање Међународне организације криминалистичке полиције – Интерпол.²

Интерпол је међународна организација криминалистичке полиције. Ова организација је настала 3. септембра 1923. године на међународном конгресу у Бечу када је и основано Међународно полицијско удружење. У раду конгреса је учествовало 138. делегата из 20 европских земаља (Јовашевић, 2006: 188).

Данас Интерпол има веома важну улогу у сузбијању криминалитета. Ова улога је нарочито уочљива приликом спровођења потражних радњи код транснационалног криминалитета (Ђурђић, 2006). Настао из потребе заједничке борбе држава против свих облика транснационалног и организованог криминалитета, данас представља незаонилазан фактор у систему међународне безбедности. Осим тога, кроз рад Интерпола, ефикасно се примењују криминалистичке и криминалнополитичке мере са циљем сузбијања криминалитета. Рад има за циљ да укаже на улогу Интерпола у сузбијању криминлитета и изградњи ефикасног система међународне безбедности имајући у виду савремене облике криминалитета и улогу Републике Србије у том процесу. У наставку рада биће укратко изложен историјат настанка и развоја Интерпола, његов састав, надлежност и активност у сузбијању најтежих облика криминалитета.

2. Настанак, организација и развој Интерпола

Први покушај стварања међународне организације за борбу против интернационалног криминалитета био је 1914. године у Монаку. Остваривање ове идеје прекинуо је Први светски рат. Потом је на међународном скупу у Бечу 1923. године основано међународно полицијско удружење, које је престало са радом 1938. године, по окупацији Аустрије. Након Другог светског рата, на међународној конференцији у Брислу 1946. године, установљена је Међународна комисија криминалистичке полиције, са седиштем у Паризу. Садшњи назив ове организације „Интерпол” – Међународна организација криминалистичке полиције, усвојен је на генералном заседању 1956. године у Бечу, када је усвојен и Статут (Ђурђић, 2012: 16-17).

Статут Међународне организације криминалистичке полиције (Интернационал Цриминал Полице Организатион – ИНТЕРПОЛ) је највиши правни акт

²Више о међународној полицијској сарадњи видети у Никач, 2015.

ове организације.³ Циљ Интерпола је да обезбеди најширу могућу сарадњу између полиција држава чланица, поштујући законе држава чланица, у духу Универзалне декларације о људским правима (чл.1. Статута). Органи ове организације су: Генерална скупштина, Извршни комитет, Генерални секретаријат, национални централни бирои и Колегијум саветника.

Генерална скупштина је највиши орган Интерпола. Састоји се из делегата из свих држава чланица. Генерална скупштина се састаје једном годишње. Одлучује о статутарним и финансијским питањима, бира чланове стручних органа и тела. Доноси препоруке, које иако нису формално обавезујуће, стварају правну обавезу за државе чланице да их имплементирају кроз своје законодавство (чл. 8-14. Статута).

Извршни комитет је извршни орган Интерпола. Њега чине председник, потпредседник и шест чланова. Њих бира Генерална скупштина из различитих земаља чланица, с тим што се води рачуна о равномерној географској заступљености. Извршни комитет припрема заседања Генералне скупштине, стара се о извршавању њених одлука и врши контролу над радом генералног секретаријата (чл.15-24 Статута).

Генерални секретаријат врши координацију раа криминалистичких полиција земаља чланица. Генерални секретаријат се стара о вођењу електронских картотека важних за идентификацију извршилаца кривичних дела. Генерални секретар се бира на период од пет година (чл.25-30. Статута)

Колегијум саветника чине истакнути научни радници и његов задатак је да допринесе што успешнијој интеграцији научних сазнања а циљем борбе против свих облика криминалитет. Колегијум саветника има искључиво саветодавну функцију. Чланове Колегијума бира Генерална скупштина на предлог Генералног секретаријата, на период од три године (чл.34-35. Статута).

Национални централни бирои су носиоци оперативне сарање међу криминалистичким полицијама држава чланица. Обично највиши полицијски орган у конкретној држави обавља функцију националног централног бироа. Ови бирои су дужни да извршавају препоруке Генералног секретаријата, али преко њих се одвија и сарадња међу државама чланицама (чл.31-33. Статута).

---

³ Статут Међународне организације криминалистичке полиције (у даљем тексту; Статут), приступ 07.01.2023. (Constitution of the International Criminal Police Organization – INTERPOL), <https://www.interpol.int/en/content/download/590/file/Constitution%20of%20the%20ICPO-INTERPOL-EN.pdf>

Интерпол је члан Одбора међународне организације за превенцију криминалитета ОУН и саветодавни члан Економско-социјалног савета ОУН. Има своју заставу и амблем која је препознатљива. Службени језици Интерпола су енглески, француски, шпански и арапски (Јовашевић, 2006: 189).

Треба истаћи да Интерпол не представља „надполицију”. Његов задатак је да помогне криминалистичким полицијама приликом откривања тешких облика кривичних дела са елементом иностраности и њихових учинилаца. Ово се постиже и разменом информација међу државама чланица.

Последњих година Интерпол прераста и у научну институцију. Наиме интерпол редовно издаје и научни часопис Међународна ревија криминалистичке полиције. Овај часопис је посвећен, осим криминалистичким, и темама из области кривичног права, кривичног процесног права, криминологије итд.⁴

Посебно је значајна улога Интерпола у борби против кривичних дела против добара заштићених међународним правом. Искључење, односно неангажовање Интерпола и његових чланица у борби против злочина и тешких повреда норми међународног хуманитарног права било је евидентно у дужем временском периоду. И поред свих крупних разарања, патњи људи и необоривих доказа о геноциду над читавим народима, организација је задржавала свој индиферентан став. После Другог светског рата одржано је више судских процеса на глобалном нивоу, али је и тада Интерпол остао по страни. Званичници организације су то тумачили опредељењем да је геноцид кривично дело у функцији остваривања политичких цијева држава и влада, што елиминише учешће Интерпола који је био надлежан само у случајевима појединачне кривичне одговорности (Нешковић, 2005: 764).

Процес је кулминирао дипломатском конференцијом одржаном 1998. године у Риму под покровитељством УН, када су постављени темељи за рад Међународног кривичног суда универзалног карактера са широким надлежностима. Одређене потешкоће у раду суда, посебно ставови САД, указују да ће институција деловати у веома деликатним условима са неизвесним изгледима да испуни своју мисију борбе за правду и правичност (Нешковић, 2005: 767).

---

⁴Више о раду и организацији Интерпола видети на адреси <https://www.interpol.int/en>, приступ 07.01.2023.

3. Сарадња Републике Србије са организацијама криминалистичких полиција

У Министарству унутрашњих послова Републике Србије постоји посебна организациона структура задужена за међународну оперативну полицијску сарадњу која у складу са својом надлежношћу и капацитетима, као и припадајућим овлашћењима, поступа стручно и оптимално у односу на задатке који су јој поверени. Управа за међународну оперативну полицијску сарадњу јесте оперативна управа у Дирекцији полиције основана 2010. године. Формирана је због неопходности да се у складу са европским интеграцијама образује заједничко тело за реализацију и унапређење међународне оперативне полицијске сарадње у вези са сузбијањем криминала. У њеном саставу су: Одељење запослове Интерпола, Одељење за послове Европола, Одељење за управљање информацијама и Одељење за координацију осталих облика међународне сарадње (Ристовић, 2019: 163-164). Основне активности Одељења су: расписивање Интерполових потерница, трагање за лицима за којима су расписане међународне потернице страних држава у Србији и трагање за лицима у иностранству за којима су расписане међународне потернице надлежних органа Републике Србије, координација и реализација у вези са пословима екстрадиције са страним државама и нашим надлежним органима, послови међународне правне помоћи, помоћ државама чланицама Интерпола и другим међународним организацијама у вези са истрагама кривичних дела са којима се у везу доводе српски држављани или имају елемент иностраности, кооперација са другим домаћим органима који не припадају МУП-у и органима страних државама, едукација полицијски службеника, како Одељења, тако и других организационих јединица МУП-а, промовисање Интерпола у Републици Србији. Основне области у којима се остварује сарадња са страним полицијским службама су области криминала, које су најраспрострањеније у Републици Србији и иностранству, као што су: кријумчарење и илегална трговина опојним дрогама, илегалне миграције, тероризам, имовински деликти, привредни криминал и прање новца, високотехнолошки криминалитет, еколошки криминалитет, фалсификовање путних исправа и осталих личних докумената.⁵

⁵ Министарство унутрашњих послова Републике Србије – Управа за међународну оперативну полицијску сарадњу, http://www.mup.gov.rs/wps/portal/sr/direkcija-policije/ojdpp/!ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8zi_S19zQzdDYy83X3MjAwczbxN3X3dTYwNTA30w8EKDHAARwP9KEL6o1CVWHi6uwGVGBh6BnibGRo4GaArcDdzBZoRaG7p4u1qYWzhAVOAxw3BxUXxQcHxyj6JJXn6BbkRBpkB6YoAvT8jSg!!/?1dmy&urle=wcm%3Apat h%3A%2Fpublic_latin%2FPocetna%2FDirekcija_policije%2FOrganizacione%2Bjedinice%2BDirekcije%2Bpolicije%2Bi%2Bpolicijske%2Buprave%2FUprava%2Bza%2Bmedjunarodnu%2Boperativnu%2Bpolicijsku%2Bsaradnju%2F, приступ 07.01.2023.

Осим тога, МУП РС има интензивну сарадњу са одговарајућим министарствима и телима бројних држава и ван делатности међународних полицијских организација (Уљанов, Ивановић, 2010: 80) . Ова сарадња је веома плодносна и доприноси изгрдњи стабилног и поузданог система међународне безбедности. Она треба да се одвија у складу са највишим принципима и стандардима етике полицијског рада (Мирић, 2018).

Када говоримо о сарадњи Републике Србије са организацијама криминалистичких полиција, важно је осврнути се и на сарадњу наше земље и Европола. Осим размене података, постоје и други облици сарадње између Републике Србије и Европола. Осим размене података Споразум предвиђа и друге, не мање значајне облике сарадње. Од осталих облика сарадње између Србије и Европола, посебно је значајна могућност придруживања експерата из Србије аналитичким групама Европола. али и формирање тимова за спровођење заједничких акција, што ће у великој мери допринети специјализацији и усавршавању надлежних органа РС у борби против организованог криминалитета, трговине дрогама, трговине људима и других облика криминалитета који у значајној мери угрожавају безбедност друштва, државе и двих њених грађана. Од нарочите је важности чување података који су предмет размене. Чл.19. Закона о потврђивању Споразума о оперативној и стратешкој сарадњи између Републике Србије и Европске полицијске канцеларије, утврђене су мере за заштиту ових података. Тако, свака страна уговорница је дужна да обезбеди да тајни подаци који су предмет овог споразума задрже степен тајности који им је додељен од стране уговорне стране од које потичу. Уговорна страна која прима те податке штити и обезбеђује тајне податке у складу са својим правним оквиром за заштиту тајних података који имају еквивалентан степен тајности. Такође, не користи нити дозвољава коришћење тајних података који су предмет овог споразума осим за сврхе и у складу са ограничењима одређеним од стране или у име изворног даваоца тих података, без писмене сагласности изворног даваоца; не открива нити дозвољава откривање тајних података који су предмет овог споразума трећим странама, без претходне писмене сагласности изворног даваоца тих података. На овај начин је створен ефикасан механизам заштите података, што представља један од најважнијих предуслова сарадње Србије и Европола имајући у виду карактер и природу полицијских послова усмерених на откривање кривичних дела и њихових учинилаца. Споразумом је регулисано и питање одговорности страна уговорница за насталу штету, процедура измене Споразума и низ других значајних правних питања (Мирић, Николић, 2015: 273-274).⁶

⁶ Закон о потврђивању Споразума о оперативној и стратешкој сарадњи између

Приступање Европској унији је један од стратешких циљева спољне политике Републике Србије. Значајну улогу у остварењу овог циља има и међународна полицијска сарадња. Полицијска сарадња се не може одвојити од сарадње у кривичноправним стварима, пре свега што су послови криминалистичке полиције предуслов за процесуирање учинилаца кривичних дела кроз кривичноправни систем који је у највећем делу репресиван. Због тога је пуна имплементација Споразума о оперативној и стратешкој Сарадњи између Србије и Европске полицијске канцеларија од изузетне важности за процес придруживања Србије ЕУ. Ово нарочито из разлога јер од начина на који се ова сарадња одвија у многострукој зависи када ће Србија бити спремна да се укључи у јединствен европски простор, лишен унутрашњих граница између држава чланица. Одсуство унутрашњих граница сасвим сигурно олакшава кретање људи, роба и капитала у оквирима ЕУ. Нажалост, оваква слобода кретања често олакшава извршење најразличитијих кривичних дела где радња извршења може бити предузета у једној држави, а последица наступити у некој другој што додатно отежава откривање и процесуирање извршилаца оваквих противправних радњи. На основама нужности заједничке полицијске сарадње Европол гради своју мисију на добробит свих европских држава. У процесу евроинтеграција Србије значајна су и искуства других земаља. Ово нарочито важи за искуства оних држава које су недавно постале чланице Европске уније. То се, према нашем мишљењу, највише и односи на област полицијске сарадње и сарадњу у кривичним стварима, имајући у виду значај које ове активности имају на свакодневни живот људи, њихову сигурност и безбедност (Мирић, Николић, 2015: 275-276).

4. Уместо закључка

Криминалитет не познаје границе и одавно је престао бити проблем појединачних држава. Све софистициранијим начинима извршења кривичних дела, треба супроставити организовану делатност и добро координисане активности свих оних који раде на сузбијању криминалитета. Интерпол, као међународна организација криминалистичке полиције, у овом процесу има кључну улогу, не само у расветљењу кривичних дела и учинилаца на територији држава чланица, већ и у развоју научне сарадње и размени искустава полиција држава чланица. Република Србија и МУП, свакако представљају важан чинилац међународне борбе против криминалитета.

Република Србија је важан међународни фактор борбе против организованог и других облика криминалитета. Стално усавршавање, како у

Републике Србије и Европске полицијске канцеларије, <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/zakoni/2014/1614-14.pdf>, приступ 07.01.2023.

техничком, тако у кадровском смислу, неопходан је предуслов успешног сузбијања криминалитета. Ово се посебно односи на различите облике организованог криминалитета - трговину људима оружјем и дрогом. Имајући у виду географски положај Републике Србије од посебног је значаја стално јачање међународне сарадње у сузбијању организованог криминалитета.

ЛИТЕРАТУРА

Ђурђић, В. (2006) *Кривично процено право - посебни део*, Ниш: Центар за публикације Правног факултета Универзитета у Нишу.

Ђурђић, В. (2012) *Основи криминалистике*, Ниш: Центар за публикације Правног факултета у Нишу.

Јовашевић, Д. (2006) *Лексикон кривичног права*, Београд: Службени гласник.

Mirić, F. (2018) Ethical aspects of police work, "Archibald Reiss days", *Thematic conference proceedings of international significance*, 109-118.

Мирић, Ф., Николић, Г. (2015) Сарадња између Републике Србије и Европола, *Европско законодавство*, вол. 13, бр. 52-53, 268-276.

Нешковић, С. (2005) Међународна полицијска сарадња, *Безбедност*, бр. 5, 754-769.

Никач, Ж. (2015) *Међународна полицијска сарадња*, Београд: Криминалистичко-полицијска академија.

Никач, Ж, Јурас, Д. (2015) Међународна полицијска сарадња у југоисочној Европи у функцији безбедности, *Страни правни живот*, бр. 3, 283-302.

Ристовић, С. (2019) Српска полицијска и међународна полицијска сарадња - од почетка до европских интеграција, *Безбедност*, вол. 61, бр. 1 (2019), 153-175.

Уљанов, С., Ивановић, З. (2010) Међународне полицијске организације, *Страни правни живот*, бр. 2, 65-84.

Интернет извори:

Интерпол, <https://www.interpol.int/en>, приступ 07.01.2023..

Министарство унутрашњих послова Републике Србије – Управа за међународну оперативну полицијску сарадњу, http://www.mup.gov.rs/njps/portal/sr/direkcija-policije/ojdpp!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8zi_S19zQzdDYu83X3MjAnjczbxN3X3dTYnjNTA30nj8EKDHAARnjP9KEL6o1CVNJH

i6unjGVGBh6BnibGRo4GaArcDdzBZoRaG7p4u1qYNjzhAVOAxnj3BxUXxQcHxyj6JJXn6BbkRBpkB6YoAvT8jSg!/?1dmy&urile=njcm%3Apath%3A%2Fpublic_latina%2FPocetna%2FDirekcija_policije%2FOrganizaciane%2Bjedinic%2BDirekcije%2Bpolicije%2Bi%2Bpolicijske%2Buprave%2FUprava%2Bza%2Bmedjunarodnu%2Boperativnu%2Bpolicijsku%2Bsaradnju%2F, приступ 07.01.2023.

Статут Међународне организације криминлистичке полиције (Constitution of the International Criminal Police Organization – INTERPOL), <https://www.interpol.int/en/content/download/590/file/Constitution%20of%20the%20ICPO-INTERPOL-EN.pdf>, приступ 07.01.2023.

Закон о потврђивању Споразума о оперативној и стратешкој сарадњи између Републике Србије и Европске полицијске канцеларије, <http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/zakoni/2014/1614-14.pdf>, приступ 07.01.2023.

Filip Mirić, LL.D.,
Research Associate,
Independent Associate for Doctoral Studies,
Faculty of Law, University of Niš

THE ROLE OF THE INTERPOL IN COMBATING CRIME

Summary

The Interpol, as the International Criminal Police Organization, has a very important role in combating crime. Developed as a result of the need for a joint struggle of states against all forms of transnational and organized crime, the Interpol is nowadays an unavoidable factor in the system of international security. The scope of Interpol activities also encompasses forensic and criminal-policy measures which are effectively applied in suppressing suppress crime. The aim of this paper is to discuss the role of the Interpol in combating crime and building an efficient system of international security, with reference to the contemporary forms of crime and the role of the Republic of Serbia in that process.

Crime knows no borders and has long ceased to be a problem of individual states. In response to the increasingly sophisticated methods of committing criminal offences, there are organized and well-coordination activities of those seeking to suppress crime. The Interpol, as an international criminal police organization, has a key role in this process, not only in the investigation of criminal offences and offenders in the territory of a member state but also in the development of scientific cooperation, training and skills exchange of police forces in the member states. The Republic of Serbia and the Ministry of the Interior are certainly an important factor in the international fight against crime.

The Republic of Serbia is an important international factor in the fight against organized crime and other forms of crime. Constant professional development, both in terms human resources (personnel) and technical capacities, is a necessary prerequisite for the successful suppression of crime. In particular, it refers to various forms of organized crime, human trafficking, arms and drugs trade Bearing in mind the geographical location of the Republic of Serbia, it is of particular importance to strengthen the international cooperation in the fight against organized crime.

Keywords: *crime prevention, police, international police cooperation, Interpol.*